

Kolttien kyläkokouksen kuuleminen Ilmastolain uudistus ja keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelma

Pöytäkirja

Aika 23.4.2021, klo 9.00 – 10.50

Paikka: Teams

Osallistajat:

Veikko Feodoroff, luottamusmies	Kolttien kyläkokous
Terhi Harju, sihteeri	Kolttien kyläkokous
Tapio Kiviniemi, kolttaneuvoston jäsen	Kolttien kyläkokous
Leena Ylä-Mononen, ylijohdaja (pj.)	ympäristöministeriö
Elina Vaara, erityisasiantuntija	ympäristöministeriö
Heta-Elena Heiskanen, erityisasiantuntija	ympäristöministeriö
Karin Cederlöf, erityisasiantuntija	ympäristöministeriö
Magnus Cederlöf, ympäristöneuvos	ympäristöministeriö
Iris Mäntylä, korkeakouluharjoittelija	ympäristöministeriö

1. Tilaisuuden avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen. Kuulemisen tarkoituksena oli kuulla kolttien kyläkokousta osana ilmastolain uudistuksen sekä keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelman valmistelua

Tarkoituksena oli erityisesti selvittää kolttien kyläkokouksen näkemykset ilmastolain saamelaisia koskeviin mahdollisiin kirjauksiin. Neuvotteluaikoina oli etukäteen toimitettu taustamuistio ilmastolain uudistuksesta ja saamelaisten oikeuksia koskevasta säädösvalmistelusta sekä keskipitkän aikavälin suunnitelmasta.

2. Osallistujien esittäytyminen

Osallistajat esittäytyivät.

3. Ilmastolain tilannekatsaus

Erityisasiantuntija Karin Cederlöf esitteli yleiskatsauksen ilmastolain uudistuksen valmistelusta. Esitys kattoi lainvalmistelun vaiheet, keskeisen sisällön ja aikataulun. Aikataulun todettiin olevan lainvalmistelun osalta tiukka. Kuulemisen ajankohtana hallituksen esitys ei ole valmis eikä poliittisia linjauksia ole vielä tehty.

Erityisasiantuntija Elina Vaara esitteli lainuudistusta perus- ja ihmisoikeuksien sekä saamelaisten oikeuksien näkökulmasta.

4. Kolttien kyläkokouksen näkemykset ja esitykset

Kolttien kyläkokous kiitti toimitetusta koltansaamenkielisestä ennakkomateriaalista. Ilmastolain uudistusta ei ole vielä käsitelty kolttien toimielimissä. Todettiin, että ilmastonmuutos on merkittävä haaste arktisella alueella, jossa luonnossa tapahtuvat muutokset ovat nopeita ja heijastuvat kolttasaamelaisten kulttuuriin ja elinkeinoihin.

Esitettiin huoli ilmastotoimien vaikutuksista kolttasaamelaisten kulttuuriin ja perinteisiin elinkeinoihin. Erityisesti polttoaineiden verotuskysymykset koettiin haasteellisiksi oikeudenmukaisuuden kannalta. Polttoaineiden hinnat vaikuttavat merkittävästi mahdollisuuksiin harjoittaa perinteisiä elinkeinoja arktisella alueella, jossa polttoaineiden kulutusta kasvattaa erityisesti pitkät välimatkat. Ilmastopolitiikan toimien aiheuttamien negatiivisten kustannusvaikutusten kompensoiminen nähtiin tarpeellisena oikeudenmukaisuuden kannalta. Kyläkokous korosti, että sopeutumistoimien tulisi taata kolttasaamelaisten perustuslain mukainen oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan. Kulttuurin ja kielen edistämisen maininta koettiin tärkeänä ja tervetulleena kirjauksena.

Esitettiin ilmastolain suunnittelujärjestelmää koskevan kirjauksen muuttamista siten, että maininta kolttaneuvostojen kuulemisesta poistettaisiin. Erillinen maininta kolttaneuvostoista koettiin tarpeettomana neuvostojen kuuluessa kolttien kyläkokoukseen.

Saamelaisten ilmastoryhmän valintaa koskien esitettiin, että kolttasaamelaisten edustuksen kartoittaisi ja ehdokkaat nimeäisi kolttien kyläkokous.

Puheenjohtaja päätti ilmastolakia käsittelevän osuuden ja muistutti virallisesta lausuntomahdollisuudesta lainvalmistelun myöhemmässä vaiheessa.

5. Keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelman tilannekatsaus

Magnus Cederlöf esitteli keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelman valmistelun tilannetta. Tilannekatsaus kattoi suunnitelman alustavan sisällön ja suunnitellun aikataulun. Lisäksi esitys käsitteli mahdollisia lisätoimia keskeisillä sektoreilla.

6. Kolttien kyläkokouksen näkemykset ja esitykset aiheesta

Kyläkokous esitti erityisesti polttoaineiden kustannusten nousun vaikuttavan perinteisten elinkeinojen harjoittamisen kustannuksiin. Polttoaineiden käyttö sekä liikkumisen että työkoneiden käytön osalta nähtiin keskeisenä pitkälläkin aikavälillä. Työkoneiden sähköistymistä ei pidetty todennäköisenä tarvittavan teknologian ja infrastruktuurin puuttuessa. Ajokilometreihin perustuva verotus nähtiin oikeudenmukaisuuden kannalta ongelmallisena Lapin alueelle ominaisten pitkien välimatkojen takia. Lisäksi liikenteen sähköistymiseen vaadittavien mineraalien tarve nähtiin haasteena saamelaisten elinkeinolle.

Kyläkokous ehdotti lähiruoan merkityksen korostamista politiikkatoimissa. Lisäksi ehdotettiin moottorikelkkojen ja mönkijöiden lukemista työkoneiksi. Työkoneiden käyttöön liittyvät tukitoimet koettiin tervetulleiksi.

Tietotarpeen osalta tärkeäksi koettiin ajankohtaisten ja keskeisten ilmastopoliittisten dokumenttien ja tiedotteiden kääntäminen saamenkielille. Todettiin, että yleistietoa ilmastonmuutoksesta kolttasaameksi ei ole juurikaan tarjolla.

7. Yhteenveto

Puheenjohtaja teki yhteenvedon neuvottelun keskeisestä sisällöstä.

8. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja kiitti kuulemiseen osallistuneita ja päätti kokouksen klo 10.50.